

Motion till riksdagen 2025/26:3830

av Sara Gille m.fl. (SD)

med anledning av skr. 2025/26:23 Riksrevisionens rapport om statens insatser mot ekonomiskt våld i nära relationer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör fastställa en nationell definition av ekonomiskt våld – innefattande ekonomisk kontroll, exploatering och försörjningssabotage – samt ge Statistiska centralbyrån och Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att ta fram indikatorer och statistik, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en samlad lagöversyn inom tolv månader av hur ekonomiskt våld hanteras i svensk lagstiftning, särskilt inom äktenskapsbalken, bodelning, underhåll, krediter, e-legitimation och straffrätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör införa ett ekonomiskt kontaktförbud som hindrar förövare från att genomföra ekonomiska handlingar riktade mot den utsatta, såsom skuldsättning, manipulation av gemensam ekonomi eller ogrundade krav, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tydliggöra ansvarsfördelningen mellan myndigheter i arbetet mot ekonomiskt våld och ålägga dem att årligen redovisa resultat baserat på faktiska utfall samt tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa en stärkt intern uppföljning inom Regeringskansliet av myndigheternas arbete mot ekonomiskt våld, så att tidigare brister i styrning och samordning inte upprepas, och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur informationsutbyte mellan myndigheter kan förbättras vid misstanke om ekonomiskt våld, med beaktande av sekretess- och integritetsskydd, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen bedömer i skrivelsen att Riksrevisionens granskning är slutbehandlad. Sverigedemokraterna delar inte den uppfattningen. De åtgärder regeringen redovisar består främst av administrativa uppdrag till myndigheter, men saknar tidsramar, lagstiftningsinitiativ och tydliga resultatkrav.

Riksrevisionens rapport RiR 2025:6 visar att statens arbete mot ekonomiskt våld i nära relationer har betydande brister. Granskningen omfattar både regeringens styrning och myndigheternas genomförande, och slutsatsen är att arbetet varken är tillräckligt samordnat, kunskapsbaserat eller uppföljt.

1 Nationell definition och statistik

Riksrevisionen konstaterar att det saknas en gemensam och operativ definition av ekonomiskt våld. Myndigheter och departement använder olika begrepp, vilket leder till osäkerhet i styrning, uppföljning och rättstillämpning.

I avsnitt 3.2 (s. 23–25) och 4.1 (s. 41–42) beskrivs hur otydliga begrepp och bristande statistik försvårar analys och prioritering.

För att arbetet mot ekonomiskt våld ska bli effektivt måste regeringen fastställa en nationell definition som omfattar ekonomisk kontroll, exploatering och försörjnings-sabotage. Regeringen bör samtidigt ge Statistiska centralbyrån och Jämställdhets-myndigheten i uppdrag att ta fram indikatorer och statistik som möjliggör systematisk uppföljning av problemets omfattning

2 Samlad lagöversyn

Riksrevisionen visar i avsnitt 4.2 (s. 31–35) att ekonomiskt våld sällan beaktas i lagstiftningsprocesser. Det gäller bland annat regler om bodelning, underhåll, lån, krediter och digital identifiering. På sidorna 48–49 framgår att dessa brister får direkta konsekvenser för de utsattas rättssäkerhet.

Sverigedemokraterna anser att regeringen bör genomföra en samlad lagöversyn inom tolv månader för att identifiera behovet av förändringar i äktenskapsbalken, konsument-kreditlagen, reglerna om e-legitimation och relevanta delar av straffrätten. Lagstiftningen måste förtydligas så att den inte kan missbrukas av förövare för ekonomisk kontroll eller skuldsättning.

3 Ekonomiskt kontaktförbud

Riksrevisionen beskriver i avsnitt 4.3 (s. 37–39) hur ekonomiskt eftervåld är vanligt förekommande. Förövare fortsätter att utöva kontroll genom skulder, gemensamma lån och långdragna juridiska processer. På sidorna 44–45 konstateras att skyddet för de utsatta är svagt när våldet fortsätter i ekonomisk form efter separation.

Sverigedemokraterna menar att regeringen bör införa ett särskilt ekonomiskt kontaktförbud som hindrar förövare från att vidta ekonomiska åtgärder mot den utsatta. Det kan gälla skuldsättning i den andres namn, manipulation av gemensam ekonomi eller upprepade ogrundade krav. Ett sådant skydd skulle vara en logisk och rättssäker förlängning av dagens kontaktförbudslagstiftning.

4 Ansvarsfördelning och uppföljning

Enligt Riksrevisionens avsnitt 3.3 (s. 26–29) och 5.3 (s. 54–56) är ansvarsfördelningen mellan berörda myndigheter otydlig. Ingen aktör har fått ett tydligt uppdrag att samordna eller följa upp arbetet, vilket leder till att frågan faller mellan stolarna. Riksrevisionen konstaterar dessutom att regeringens uppföljning främst fokuserar på aktiviteter, inte på faktiska resultat.

Regeringen bör därför klargöra vilket ansvar varje myndighet har i arbetet mot ekonomiskt våld och införa krav på årlig resultatredovisning. Uppföljningen måste mäta konkreta utfall, såsom identifierade fall, förbättrat skydd och kortare handläggningstider – inte bara redovisningar av projekt och informationsinsatser.

5 Intern uppföljning inom Regeringskansliet

Riksrevisionen riktar i avsnitt 5.4 (s. 57–59) och i slutsatserna (s. 61–63) kritik mot Regeringskansliet. Regeringen har inte följt upp tidigare uppdrag, inte säkerställt samordning mellan departement och inte utvärderat hur styrsignalerna har omsatts i praktiken.

Sverigedemokraterna anser att regeringen måste stärka den interna uppföljningen inom Regeringskansliet. Utan systematisk samordning mellan berörda departement riskerar insatserna mot ekonomiskt våld att förbli punktinsatser utan långsiktig effekt. Ett tydligt uppföljningsansvar på departementsnivå är en förutsättning för att uppnå resultat.

6 Informationsutbyte mellan myndigheter

Riksrevisionen beskriver i avsnitt 4.3 (s. 38–40) samt 5.1–5.2 (s. 49–51, 60–61) hur bristande informationsutbyte mellan myndigheter, såsom Kronofogdemyndigheten, Försäkringskassan och socialtjänsten, försvårar upptäckten av ekonomiskt våld. När uppgifter inte delas på grund av otydliga regler eller brist på rutiner riskerar den utsatta att stå helt utan stöd.

Regeringen bör därför utreda hur informationsutbytet mellan myndigheter kan förbättras vid misstanke om ekonomiskt våld, med hänsyn till gällande sekretess- och integritetsskydd. En bättre informationsdelning skulle göra det möjligt att tidigt upptäcka mönster av ekonomiskt utnyttjande och ge snabbare hjälp till de drabbade.

7 Sammanfattning

Ekonomiskt våld är en ofta osynlig men förödande form av förtryck. Det handlar om kontroll, skuldsättning, försörjningssabotage och manipulation av myndighetssystem som låser fast kvinnor i beroende och ofrihet. För att bryta detta krävs mer än välvilja och projekt – det krävs tydliga definitioner, starkare lagar, konkreta skyddsåtgärder och fungerande samordning.

Med denna motion vill Sverigedemokraterna säkerställa att regeringens ord följs av handling, att lagstiftningen moderniseras och att våldsutsatta kvinnor får den trygghet som länge saknats.

Arbetet bör även stå i överensstämmelse med Sveriges åtaganden enligt Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen), där ekonomiskt våld uttryckligen definieras som en form av mäns våld mot kvinnor. Sverige har förbundit sig att motverka denna typ av våld, men det krävs en mer konkret och systematisk tillämpning för att konventionens syfte ska få faktisk verkan i praktiken.

Sara Gille (SD)

Magnus Persson (SD)

Ann-Christine Frohm (SD)

Mats Arkhem (SD)